

Németh
Zoltán

Ki ez a nő az ágyamban?*

Samuel Johnson írja az esszéről: „Az agy gondolatainak szabad folyása; egyetlen, nyers mű, s nem szabályszerű, rendezett alkotás.” Rövid terjedelmű, témáját merítheti a mindennapi élet megfigyeléséből. Erősen tükrözi írója véleményét, nézőpontját, sokszor szépirodalmi igénnyel íródik. Egyrészt a túlzott személyes érintettség miatt, másrészt az okítás vádját és a közhelyesség csapdáját elkerülendő ennek a műfajnak a segítségül hívása tűnt megoldásnak számomra. Remélem nem tévedtem ezzel nagyot, olvassák megértéssel az *„ezért a férfi elhagyja apját és anyját, és ragaszkodik feleségéhez, és lesznek ketten egy”* ige által ihletett, a nő és a férfi misztikus kapcsolatáról szóló gondolataimat.

Abban semmi különös nincs, hogy az embernek van apja meg anyja, hiszen másképp nem is lehet. Ha vannak testvéreink, rájuk is hasonló tényszerűséggel tekinthetünk, sőt még a tőlünk származó utódaink, saját gyermekeink tekintetében is igaz az a megállapítás, hogy mi sem természetesebb a létezésüknél, még ha akkora feneket is kerítünk egy gyermek születésének, pláne ha a saját gyermekünkről van szó. Egyáltalán, a vér szerinti kapcsolatok vonatkozásában kimondhatjuk, hogy nincs bennük semmi rendkívüli. Szüleink, testvéreink, gyermekeink, unokáink azok, akik. Adottak. Adatnak. Nem választhatók. A házastársunkkal, a házasságunkkal azonban, úgy gondolom, egészen más a helyzet. A vér szerinti kapcsolatok vérszerződés-szerűen megpecsételt, genetikusan bebetonozott, kiszámíthatóan halálbiztos egyszerűségével összevetve a házasság egyenesen abszurd, érthetetlen, megmagyarázhatatlan. Találkozik egymással két vadidegen ember. És még az a jobbik eset, ha valóban vadidegenek, és nem gyerekkori ismerősök vagy egykori iskolatársak, mert abból is csak mindenféle bonyodalmak származnak. Szóval totálisan véletlenszerűen egymásnak szalad két ember, és elképesztően rövid idő alatt – maximum egy-két év, ha ennél több, akkor ez a késlekedés is csak újabb kérdéseket és problémákat vet fel –, szóval felelőtlenül rövid idő alatt, összességében egymást illetően csupán töredékinformációk birtokában, ugyanakkor egymásra gyakorolt kölcsönös érzelmi befolyásolás hatása alatt meghozzák azt a döntést, hogy az imént említett vérszerződés-szerűen megpecsételt, genetikusan bebetonozott, kiszámíthatóan halálbiztos kapcsolataikat egyszer s mindenkorra háttérbe szorítják, másodlagosnak tekintik – jó esetben ezt meg is tudják tenni –, és az egymással való váratlan ütközést követően feltápáskodnak, leporolják, rendbe szedik ruházatukat, és odaállnak az oltár elé, hogy na, akkor ásó, kapa, nagyharang. Szerintem ez annyira abszurd, hogy tényleg csak Istentől lehet, csak ő találhatta ezt így ki.

Az idén huszonharmadik éve élek együtt egy nővel. Persze szépen kellene mondani, hogy huszonhárom éve vagyok nő, de nem szépen akarom mondani. Hanem a súlyát szeretném kifejezni, a súlyát mindenféle értelemben. Huszonhárom éve együtt élek egy vadidegen nővel. Pedig még, Istennek hála, élnek a szüleim, van anyám és van apám, öcsém is van, meg unokatestvéreim, meg rengeteg régi barátom, ismerősöm, de eszem ágában sincs ezek bármelyikével néhány óránál vagy esetleg pár napnál több időt együtt tölteni, ellenben ezzel az említett idegen nővel élek együtt. Miért mondom, hogy idegen? Az életem első felében nemhogy nem ismertem, a létezéséről sem tudtam. Még csak azt sem mondhatom, hogy a huszonhárom év alatt különösebben összecsiszolódtunk volna. Ha mondjuk egy hónapban

* Elhangzott a *Házasság hete 2018* rendezvénysorozat keretében a Bálint-napi istentiszteleten a Deák téri evangélikus templomban.

egyszer este leckekikérdezés és gyerekfektetés után lehetőségünk nyílna közös takaró alatt együtt televíziót nézni, hát ez meglehetősen nehéz vállalkozás, mert a BL-döntő és a *Büszkeség és balítélet* nehezen hozható közös nevezőre. A mosogató is állandó feszültség forrása, mert ő a tányérok alá, a csepegtetőtálca aljába teszi az evőeszközöket, amiket csak a kerületet felriasztó csörömpöléssel tudok kihalászni onnan, én ellenben éppen ezért egyenesen a mosogató szélén álló evőeszköztartóba állítom az evőeszközöket, ami viszont az ő állítása szerint tócsát eredményez a mosogató peremén, és gyermekeink életét veszélyeztető gombásodás melegágyát teremti meg az anyagi kár keletkezése mellett. Én azt nem tudom mondani, hogy egymásnak lettünk teremtve, vagy valami hasonló magasztosat, mert az én istenképemből vagy istenhiteimből ennél nagyobb önállóság, nagyobb szabadság, illetve esetlegesség és véletlenszerűség következik; inkább valahogy úgy tudnám megfogalmazni, hogy Isten lehetővé tette számunkra, hogy együtt előre meneküljünk, és ne visszafelé vagy egymástól elfelé, illetve lehetetlenné tette, hogy megrekedjünk. Mindig tovább kellett menni.

Mindig előre kell menni. Akár akarod, akár nem. Akár tetszik, akár nem. Ahogy a Nikodémus-történetben olvassuk, hogy újjászületni nem lehet visszafelé haladva, visszabújva valahová, hanem előre menve, ahogy a Lélek visz. És különös módon, ha megteszed, ha van bátorságod, hited nem visszafordulni, nem megrekedni, hanem előre menni, akkor az akarat is megjön hozzá, és tetszésre is válik. Nagy szavakkal mondhatnám így, hogy boldog leszel tőle.

Már vagy két-három éve házások lehettünk, még az első fiunk sem született meg, csak ketten voltunk, amikor egy éjjel felébredtem, és megpillantva magam mellett az ágyban ezt az úgymond évek múltán is ismeretlen, titokzatos idegen nőt, ahogy egyenletesen lélegzett, figyeltem az arcát álmában, és akkor fogalmazódott meg bennem a címadó kérdés: Úr Isten, itt egy idegen nő az ágyamban! Ki ő? Hogy került ide? Nyilvánvalóan nem válaszra váró kérdések ezek, és nincs is rá válasz, ahogy Jézus csodálatos vízen járására sem magyarázat sem a cölöpök említése, sem a víz felhajtóereje. Ami nekem magamnak fontossá vált, az maga a rácsodálkozás. Hogy az összes többi kapcsolat természetességével szemben a férfi és nő viszonyában, a párkapcsolatban, a házasságban, ha van is úgymond természetes, e világi rész, de a lényege valami szinte felfoghatatlan természetfeletti. Még a gyermekeinkkel való kapcsolatunknak sincs meg ez a fajta természetfeletti jellege. Mert csak annyi a dolgunk, hogy elsegítsük őket a tőlünk való függetlenségig, az önállóságig, és ha jól szerettük őket, akkor meglehetősen gyorsan eljön az idő, amikor már alig-alig vesznek rólunk tudomást; ha nem jól szerettük, és sikerül magunkhoz láncolni őket, akkor persze folyton kilincselni meg telefonálni fognak, de jó esetben élnek a saját életüket, megtalálják a saját idegen nőjüket meg férjüket, és nevelik a saját gyerekeiket, mi pedig, ha Isten megadja, és megmaradunk egymásnak, akkor a végén újra odakerülünk, ahonnan indultunk, és ami végső soron mindig is mindennek a mélyén ott lapult, ha nem is volt mindig látható: „és lesznek ketten egy”.

Nem tudnék, nem is akarnék most valami használhatót mondani már fennálló vagy eztán kibontakozó házasságaink, párkapcsolataink tartósságára, időtállóságára, teherbírására nézve. Valami okosat, amit, ha megfogadsz, akkor más lesz, jobb lesz, pláne sikeres lesz. Ha valamit, akkor a rácsodálkozást mondanám. Átélni ennek az egésznek a titokzatos abszurditását. Hogy jött vagy jön valaki kívülről, valaki nem vér szerinti, nem genetikusan hozzád rendelt, egy idegen, aki közelebb van, közelebb lesz hozzád mégis, mint bárki más. Talán csak az Isten van nála közelebb, de még ebben sem vagyok egészen biztos. Lehet, hogy ő is megilletődve nézi, egy bizonyos távolságból, ahogy éjjel egymás mellett alusztok az ágyban. Hallgatja a szuszogásokat. Lesznek ketten egy, mondja, elmosolyodik, és lábujjhegyen elhagyja a szobát.

Németh Zoltán a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Gyülekezeti és Misszió Osztályának vezetője.

